

Kragujevac, ki leži v ravni črti izhodno od Gerajeva Moravca. Dne 1. novembra predpoldne so naše čete vkorakale v Kragujevac in razohesile na trdnjaviških utrdbah avstrijsko zastavo.

O predaji Kragujevca se še poroča dne 1. nov.: Danes (1. nov.) zjutraj je odposlanstvo mestnih uradov iz Kragujevca prineslo poklonilno pismo ter izročilo mesto. Istočasno je poročnik našega pešpolka št. 70 udril v mesto in razvil na orožarni in vojašnicah avstro-ogrsko zastavo. Pričakovalo se je, da bodo mesto izročili, ker so se že včeraj slišale razstrelbe utrd, in so letalci poročali, da so čete odšle za srbsko fronto. Izguba Kragujevca je pač najboljši dokaz, da začne srbska moč razpadati.

Čačak zaseden.

Naše čete, ki so prodirale preko Gornjega Milanovca, so dne 2. novembra zasedle mesto Čačak ob srbski Moravi. Čačak šteje skoraj 6000 prebivalcev. V Čačaku so bili slovenski ujetniki, n. pr. rajni dr. Serbec, dr. Juhart in drugi.

Ob črnogorski meji.

Napram Črnogorcem naša armada ves čas vojne stanja ni nastopala napadalno, ampak je samo odbijala sovražne napade. Črnogorci torej niso bili pripravljeni na avstrijske napade. Zadnje dni so namreč naše čete z nepričakovanimi naskoki odvzele ob črnogorsko-hercegovinski meji v bližini mesta Avtovac dve važni gorski višini Troglav in Orlovac. Ti dve pridobitvi ste tem važnejši, ker obvladujete višini daljno ozemlje na črnogorski strani.

Črnogorci so južno od Višegrada zbrali večino svojih razpoložljivih čet, da tako nekoliko razbremenijo zahodno srbsko krilo.

Boj za Lovčen.

Iz boke Kotorske nam poroča Jožef Klemenčič od trdnjavskega topničarskega oddelka v Troste v Dalmaciji:

Črnogorci so si izprosili spet od neke par tucatov nekih rjavih starih granat, katere so res malo vredne, ker jih le malo eksplodira.

V nedeljo, dne 24. oktobra ravno ob pol dvanajstih ko smo bili pri kosilu, in si polnili želodce s svinjsko pečenko, obiram ravno malo kost, in kar naenkrat se pojavi v zraku neke šumenje in tresči ne daleč od nas, da mi kar kost pade iz rok na tla. O ti nepridiprav, si mislim, in hitro pobrem kost in tudi svoje spravim na varno; Joško le hajd pod streho, kjer si varen pred ekrasitom, jaši tebe ščuk črnogorska pošast, še pri tako dobrem kosilu nas ne pusti pri miru.

Tako smo sprejeli spet precej železja iz Lovčena po zraku, čedalje bolj goste granate so začele padati okoli naše trdnjave, a le ena je zadela in še ta se ni razletela. Seveda je tudi naša sosednja trdnjava Gorazda korajžno odgovarjala na Lovčen. Tej kanonadi je storila že okoli tretje ure gosta megla konec, katere se je vlegla čez Lovčen, in nam zakrila cilj, da nismo mogli opazovati naših strelcev. Črnogorci so že devet kilometrov svoje topove odvedli nazaj in od tam streljajo zelo slabo, ker se na prejšnjih postojankah niso mogli održati, ker so jih naši topovi že nekaj v zrak poslali. Sedaj lahko že na znanh svoje topove prevaža, ker ima že mnogo snega po Lovčenu.

Vsem cenjenim čitateljem Slovenskega Gospodarja izročam iskrene pozdrave, in tudi na Malo Nedeljo ne pozabim.

Kovačov Jožek.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Že večkrat smo rekli, da smo ob ruski fronti zakopani. Posamezni boji ob Stepic in Strypi torej nimajo nobenega večjega pomena.

Novi vpoklici v Rusiji.

Na carjev ukaz so sedaj vpoklicani pod orožje vsi 43 do 47 let stari Rusi, ki so bili do sedaj oproščeni od vojaške službe. Petrograjski list »Rieč« piše, da morajo v Rusiji opravljati dela za vojaško upravo tudi vsi ujetniki, ki se nahajajo v preiskovalnih zaporih, kar dosedaj ni bilo običajno v nobeni drugi državi.

Kako je v Rusiji.

Iz Petragrada poročajo, da je Rusija sedaj podobna velikanskemu vojnemu taborišču. Vlada je zasegla vse tovarne in večje delavnice, da izdelujejo municijo in drugo vojno gradivo. Skoro vse železnice so podrejene vojaškim oblastim, tudi železniški uslužbenci stoje pod vojaškim zakonom. Vse mehanike so poklicali s fronte, da izdelujejo municijo.

Iz Odese poročajo o velikih draginjskih izgrelih v zadnjih 14 dneh. Prišlo je do spopadov s policijo. Izgrediv so se udeležili tudi vojaki, ki so se vrnili iz vojne.

Kavkaški podkralj, veliki knez Nikolaj Nikolaevič, je odredil nasilni izgon vseh Židov iz Kavkazije tekom 14. dni.

Hemško-francosko bojišče.

Francosko-anglesko napadanje je popolnoma prenehalo. Sedaj se vršijo le manjši spopadi. Na obeh straneh so močno zakopani. Da zadnja ofenziva ni uspela, je v Franciji strašno pobilo ljudi. Sedaj že mislijo na splošne vpoklice, kar je za vsako državo zadnje sredstvo.

Splošni vpoklic v Franciji.

Iz Geneve se poroča: V Franciji nameravajo vpoklicati pod orožje slično kakor leta 1870 vse moške osebe sposobne za orožje. Od vojaške službe ne bo nihče oproščen. Vsi predsedniki vladnih okrožij so bili poklicani v Pariz na tozadevna posvetovanja.

Novo ministrstvo v Franciji.

Najprej je odstopil zunanji minister Delcassé, ker ni odobral pošiljanja francoskih čet v Solun. Za njim je slo celo ministrstvo in sedaj je prevzel ministrstvo Briand. Bil je že večkrat minister ter si je izbral za svoje tovariše sedaj same bivše ministre, in sicer, kar je značilno, iz vseh strank. Zakaj iz vseh strank? Dvojno mnenje je o tem, seveda si obojno nasprotuje. Nekateri pravijo, da bo Briand vojno za vsako ceno nadaljeval in pri tem se hoče opirati na vse stranke. Drugi pravijo, da je Briand korajžen človek in da bo začel delovati počasi in previdno za mir. Pri tem potrebuje podpore od vseh strank. Ktero mnenje je resnično, bomo videli.

Razne novice.

Duhovniške vesti. Cesar je imenoval č. g. Rudolfa Janežič, spiritala mariborskega bogoslovja, za lavantinskega kanonika.

Vojna procesija. V nedeljo, dne 31. oktobra popoldne so se zbrali verniki mariborskega mesta v stolnico, kjer so imeli prevzvišeni nadpastir popoldansko pobožnost, litanije Srca Jezusovega in slovesni blagoslov. Potem se je pričela druga vojna procesija. Pomikala se je od stolnice, skoz Stolno ulico na glavni trg, odtod skoz Viktringhofovo ulico proti Marijini baziliki. Udeležba je bila tako velika, da so verniki — cenili smo jih na 4000 — napolnili popolnoma prostorno baziliko. Tu so zopet prevzvišeni knezoško molili litanije Matere božje ter podelili dvakrat blagoslov z Najsvetejšim. Potem pa so z ozirom na rek sv. Pavla do Hebrejcev: »Bratje, prosim vas, sprejmite besedo tolažbe« podali v genljivem govoru petero virov tolažbe v tem hudem vojnem času: sveto vero, pravičnost našega boja, varstvo Kraljice sv. Rožnega venca, priprošnje vseh svetnikov in skrb, ki jo ima sveta Cerkev za verne duše sploh in zdaj zlasti za duše padlih vojakov. Ravno v tem bojnem letu so duhovniki prvokrat smeli na vernih duš dan služiti tri svete maše. — Prevz. nadpastir so vernike tudi povabili, naj po vzgledu Izraelcev ob času Mozesovem radi darujejo, kar premorejo, za domovino in za njeno pravično stvar, in naj v tem zmislu tudi po svojih močeh podpisujejo tretje vojne posojilo. — Z velikim zanimanjem so sledili poslušalci tolažilnim in prepričevalnim besedam priljubljenega govornika. Cela cerkev je na to zapela avstrijsko himno, ki je sklenila veličastno cerkevno in demolišne svečanost.

Vernik duš dan na mariborskem pokopališču. Posebno slovesno se je letos slavil dan Vernih duš na mariborskem mestnem in vojaškem pokopališču na Pobrežju. Na grobove umrlih vojakov so položili krasne vence polkovnik Holik v imenu častnikov in vojašiva z ginljivim nagovorom, nadalje župan mesta Maribora istotako z nagovorom ter gojenec tukajšnje vojaške višje realke. Urbanek, tudi z nagovorom ter več drugih. Popoldne so pa romale velikanske množine ljudstva na pokopališče. Grobovi padlih junakov so bili krasno ovencani in razsvetljeni. Cecilijski pevski zbor je prinesel dve zelo lepi pesmi, izmed katerih je bila druga točka krasna skladba tukajšnjega profesorja g. E. Berana. Gospod Umek vojaški kurat, je imel lep nagovor o smoti: Kaj nam govorijo danes vojaški grobovi. Za celo slovesnost ni je pridobil posebne zasluge. G. učitelj in čelovodja Žagar, kojega neumorni trud je postavil tako lepe nagrobne spomenike padlim junakom.

Vojni kurat č. g. Alojzij Čížek, župnik v Slovenj Gradcu, je odlikovan z duhovniškim zasluznim križcem II. razreda na belo-rudečem traku.

Cesar obdaril slovenskega očeta, ki ima 7 sinov v vojni. Martin Hrovat, kmet v Smarju pri Jelšah ima 7 sinov v vojni in je zato dobil od presv. cesarja kot odlikovanje srebrno uro z iniciali in 500 kron v denarju.

Vojno posojilo. Dne 6. nov. poteče rok za podpisovanje tretjega vojnega posojila. Opozorjamo, da se lahko podpiše tudi samo za 100 in 300 K. Čeprav smo Slovenci ubogi, vendar storimo po svojih močeh, kar država pričakuje od nas. Na Čemskem se je v Pragi ustanovil poseben odbor, ki agitira med Čehi za podpisovanje vojnega posojila. Vsi narodi tekmujejo, da pokažajo pri tem vojnem posojilu svoje resnično domoljubje, ki pa je obenem tudi čin dobrega gospodarstva, ker nudi to posojilo nanavadne denarne udobnosti. Slovenci, udeležimo se po svojih močeh tretjega vojnega posojila.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali: Dr. Radoslav Pipuš, odvetnik, 100 kron, Antoa Trinkaš, kapelan, 8 kron, Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu, 70 kron, Franc Razpre, kapelan, 50 kron, dr. Anton Medved, profesor, (mesto venca na grob + Sreška Stagnar) 10 kron.

Novi vpoklici črnovojakov. Domobranksko ministrstvo razglasa, da so poklicani pod orožje na 16. novembra t. l. tisti črnovojaki, ki so bili pri ponovnem prebiranju spoznani za orožje sposobni in sicer letniki 1873 do vstevskega letnika 1877, nadalje letniki 1891, 1895 in 1896, črnovojaki, ki bodo pri prebiranju do 16. novembra 1915 spoznani za sposobne ter letniki 1875, 1876, 1877, 1891 in 1895, če že niso pod orožjem, ali pa, če so bili odpuščeni na določeno ali nedoločeno dobo.

Odlikovan je bil s srebrno kolajno I. razreda praporščak Josip Ilc, ki leži ranjen v vojaški bolnišnici v Chrudinu na Češkem.

Grobovi naših junakov. Dunajski vojni pomožni urad nam je poslal poziv, v katerem pravi, da je vojno prevozna vedstvo št. I. v Krakovu v svojem delokrogu, t. j. onemlje avstrijsko-ruskega bojišča, pripravljen o skrbeti, da se grobovi naših junakov ne bodo zapustili, ampak da se jih bo krasilo in vzdrževalo. Ker so grobovi zelo raztreseni po njivah, gozdevih in sploh povsod, kjer se je vrtil boj, so je bati, da grobovi in spominiki kriti razpadajo. C. in kr. Vojne prevozna vedstvo št. I. (Feldtransportleitmag) v Krakovu prejema darove za vzdrževanje grobov.

Invalidov se vedno več oglašajo. Za stajerske vojake, ki so pehabeteni vsled na bojišču pridobljenih ran, so se uredile v deželi zares prav blagodejne in nad vse koristne uprave. Do sedaj je v deželi le devet živčih vojakov, ki so popolnoma slepi. Ti so oskrbljeni v Gradcu v zavodu za slepce in se učijo primernega dela. Umetnih udov je dobilo v deželi od sedaj okrog 200 stajerskih vojakov. Kuratorij oskrbuje tudi za te siromake, da se učijo raznega posla, kakor je za vsakega primerno. Ta kuratorij oskrbuje tudi je-tične vojake, katerih je do sedaj že skoro do 2000 Stajercev v raznih zavodih. Invalidi, ki se niso popolnoma ozdraveli in so že doma, se naj obrnejo na dež. edbernika dr. Verstovskega.

Preskrbevalne podpore za družine invalidov. Domobranksko ministrstvo je sporazumno z finančnim in vojnim ministrstvom uredilo, da se podpore za družine invalidnih vojakov tudi tedaj naprej izplačujejo, če dobi invalid svojo invalidno podporo. Odredba je bila izdana dne 28. sept.

Toplo perilo in obrambna sredstva zoper mraz za vojaštvo. Stajerskega namestništva nam naznanja, da se sime letos toplo perilo in obrambna sredstva zoper mraz za vojaštvo na bojišču poslati edinec na »urad za zimske oskrbe« pri cesarski namestitvi v Gradcu, Bürger-gasse št. 2., I. nadstropje. Pošiljanje toplih predmetov po zimskih na pomembne vojake na bojišču je višje vojaške